

Aanspraken van gemeenteambtenaren die zitting nemen in een stembureau

Met de verkiezingen voor de deur komen er bij gemeenten steeds meer vragen binnen van hun eigen medewerkers of zij zitting mogen nemen in het stembureau van de gemeente waar zij wonen of werken en hoe het zit met eventuele vergoedingen die zij hiervoor krijgen. Hier een overzicht van wat er in de gemeentelijke sector over dit onderwerp is afgesproken en hoe gemeenten om kunnen gaan met het verlenen van verlof en het verstrekken van vergoedingen.

Geen centrale afspraken over verlof

In de gemeente-CAO is geen expliciete afspraak gemaakt over het verstrekken van vergoedingen of verlenen van verlof voor zitting nemen in een stembureau. Dit in tegenstelling tot de rijks-CAO waar voor alle ambtenaren is afgesproken dat zij in aanmerking komen voor bijzonder verlof. De achterliggende redenen voor de afspraken in de rijks-CAO zijn, dat het rijk geen stembureaus kent, maar dat men wel verantwoordelijkheid neemt voor het goed verlopen van de verkiezingen door ambtenaren de ruimte te bieden de bezetting van een stembureau te versterken.

Lokale keuzemogelijkheden verlof

Als er geen centrale afspraak is gemaakt over een onderwerp geldt in gemeenteland: het is lokaal beleid hoe er invulling wordt gegeven aan dit onderwerp. Als er lokaal niets geregeld is dan zijn er drie mogelijkheden:

1. Het organiseren van de verkiezingen is een gemeentelijke taak. De gemeente kan een ambtenaar dan ook aanwijzen om werkzaamheden te verrichten voor het stembureau van de eigen gemeente. In dit geval zal de medewerker geen verlof op hoeven te nemen, omdat zijn werkzaamheden voor het stembureau tot zijn takenpakket gerekend kunnen worden. De werkzaamheden kunnen worden gerangschikt onder artikel 15:1:10, tweede lid, CAR-UWO.

Daarnaast kan het voorkomen dat een medewerker zitting wil nemen in het stembureau van zijn woongemeente. De medewerker kan hier dan verlof voor aanvragen.

2. De medewerker neemt regulier verlof op om in een stembureau zitting te nemen. Dit verlof wordt hem door de gemeente toegekend indien het bedrijfsbelang zich hiertegen niet verzet.

3. Een medewerker kan de gemeente verzoeken buitengewoon verlof te verlenen om in een stembureau zitting te nemen op grond van artikel 6:4:5 CAR-UWO. De gemeente kan dit verzoek aanvaarden al dan niet met nadere voorwaarden of afspraken over de doorbetaling van de bezoldiging. Het aanvaarden van een verzoek van één medewerker kan leiden tot precedentwerking naar andere verzoeken van medewerkers. Als de gemeente duidelijkheid wil scheppen voor haar medewerkers is het daarom raadzaam gemeentebreed afspraken te maken hoe er omgegaan wordt met verzoeken over het verlenen van buitengewoon verlof in relatie tot werkzaamheden voor stembureaus van andere gemeenten.

De medewerker kan in theorie ook verlof aanvragen om in een stembureau van de gemeente waar hij werkzaam is zitting te nemen. Rekening houdend met punt 1 is het echter weinig voor de hand liggend om dit verlof toe te kennen. De medewerker zou dan namelijk verlof opnemen bij zijn werkgever, om vervolgens andere werkzaamheden voor zijn werkgever te gaan verrichten.

Wanneer kan een vergoeding worden verstrekt?

Medewerkers van gemeenten komen in de volgende gevallen in aanmerking voor een vergoeding:

1. Als zij regulier verlof opnemen om in een stembureau zitting te nemen van een andere gemeente (gemeente Y; bijvoorbeeld de gemeente waar zij wonen) dan waar zij werkzaam zijn (gemeente X). Het werk voor het stembureau (gemeente Y) zal in dit geval losstaan van hun reguliere baan (gemeente X). Het is in dit geval gemeente Y die de vergoeding verstrekt.

2. Als zij buitengewoon verlof krijgen toegekend om voor het stembureau werkzaamheden te verrichten voor een andere gemeente dan waar zij werkzaam zijn. In dit geval geldt hetzelfde als bij regulier verlof.

De vraag of deze vergoeding belast of onbelast is, wordt beantwoord door de belastingdienst. Hieronder staat kort weergegeven hoe de belastingdienst de vergoeding interpreteert.

Presentiegelden

Leden van een stembureau worden benoemd door het college. Ze zijn in die functie dan ook bestuursorgaan in de zin van de Algemene Wet Bestuursrecht. Het staat gemeenten vrij om een presentievergoeding te verstrekken aan de stembureauleden en de hoogte van deze vergoeding te bepalen. De vergoeding wordt door de gemeente bruto uitgekeerd, maar moet door de ontvanger wel opgegeven worden als inkomen. Voor eenieder die werkzaamheden verricht voor een stembureau en hier een vergoeding voor ontvangt, geldt dat de belastingdienst de vergoeding beschouwt als 'een resultaat uit een werkzaamheid' en daarmee belast in box 1.

Vrijwilligersvergoeding

Sommige gemeenten verstrekken het presentiegeld als vrijwilligersvergoeding. Het beschouwen van leden van stembureau als vrijwilligers is op zich mogelijk en kan fiscaal aantrekkelijk zijn voor de ontvanger.

Indien gemeenten de vrijwilligersvergoeding hanteren geldt het volgende: om in aanmerking te komen voor een onbelaste vrijwilligersvergoeding moet de vergoeding voldoen aan de eisen die de belastingdienst hieraan stelt. Deze eisen zijn terug te vinden op de site van de belastingdienst: <http://www.belastingdienst.nl/particulier/vrijwilligers/vrijwilligers-01.html>.